

ТАДЖУИД

/ПРАВИЛА ЗА ЧЕТЕНЕ НА СВЕЩЕНИЯ КОРАН/

ЯКУБ ИСКАНДАР

Благотворителна фондация
„Иршад“
София - 1994 г.

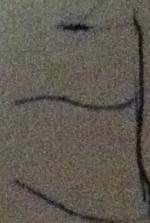
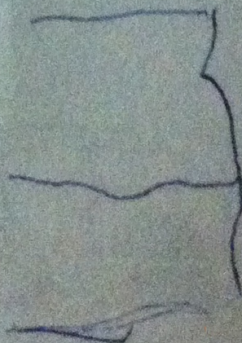
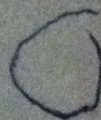
ТАДЖУИД

написал: Якуб Искандар
превод от турски: Али Хайрагдин

Благотворителна фондация
„Иршад“
София - 1994 г.

написал: Якуб Искандар
превод от турски: Али Хайрагдин
редактор: Искандар Шамсуддин
худ. оформление: Басем Кара Али

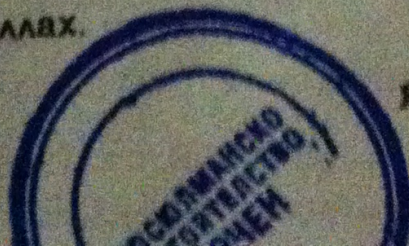
ПРЕДГОВОР

Както всеки език има своя присъща азбука и букви, които я образуват, така и Свещеният Коран си има своя азбука, съставена от букви със специфични качества.

Както, за да се говори добре даден език е необходимо да се познават неговите граматически правила, така също е необходимо да се познават качествата и местопроизношението на буквите, които участвуват в изговора на този език.

Ето защо, за да се чете правилно Свещеният Коран, е необходимо правилно да се заучат и прилагат неговата азбука, мястото на произнасяне на отделните букви, с оглед на обуславящите ги качества. Колкото и нагледно да са показани и описани тези особености в книгите по тези правила, или така наречените книги по таджуид, то за да бъдат заучени и приложени правилно, непременно трябва да бъдат чути и възприети от устата на специалист, за да бъде усвоен начина на четене на Свещеният Коран на Светия Пратеник, Аллах да го благослови и с мир да го дари, дошъл до наши дни по предание. Усилията и старанията, които са задължителни за мюсюлманина, за да разбере значението на Свещеният Коран са същите и за усвояването на буквите, разкриващи това значение. Това е така защото е допустимо да се прави молитва без да се знае значението на даден пасаж от Свещеният Коран. Недопустимо е обаче да се чете Свещеният Коран без спазване на правилата на таджуид. В противен случай четящият се счита за грешник. Свещеният Коран, книгата на исляма е най-великата книга изпратена на света. В служба към нея и в услуга на моите брати мюсюлмани е това малко произведение, като един мой скромнен принос. Моля се на Всевишния Аллах да бъде от полза за читателите ни. Успехът и напътствието са единствено от Аллах.

Я. Искандар

МЕСТОПРОИЗНОШЕНИЕ НА БУКВИТЕ ОТ СВЕЩЕНИЯ КОРАН

- хамза: ПРОИЗНАСЯ СЕ В КРАЯ НА ГЪРЛОТО ОТ МЯСТОТО
СЪЕДИНЕНО С ГЪРДИТЕ. ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО, ЯСНО И
ТВЪРДО.
- ба: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ ИЗДАВАНЕ НА СИЛЕН
ЗВУК ВСЛЕДСТВИЕ НА УДРЯНЕТО НА ДВЕТЕ УСТНИ.
ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО, ЯСНО И ТВЪРДО.
- та: ПРОИЗНАСЯ СЕ ВСЛЕДСТВИЕ НА УДРЯНЕТО ВЪРХА НА
ЕЗИКА В СРЕДАТА НА ПРЕДНИТЕ ГОРНИ ЗЪБИ.
ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО, СКРИТО И ТВЪРДО.
- са: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ ИЗНАСЯНЕ ВЪРХА НА
ЕЗИКА МАЛКО ПО-НАПРЕД ОТ ВЪРХОВЕТЕ НА
ПРЕДНИТЕ ГОРНИ ЗЪБИ. ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО, СКРИТО
И МЕКО.
- джим: ПРОИЗНАСЯ СЕ ЧРЕЗ УДРЯНЕ СРЕДАТА НА ЕЗИКА В
НЕБЦЕТО. ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО, ЯСНО И ТВЪРДО.
- ха: ПРОИЗНАСЯ СЕ В СРЕДАТА НА ГЪРЛОТО С ЛЕКО
ПРИСВИВАНЕ. ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО, СКРИТО И МЕКО.
- ха: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ ХРИПТЕНЕ В НАЧАЛОТО
НА ГЪРЛОТО. ИЗГОВАРЯ СЕ ДЕБЕЛО, СКРИТО И МЕКО.
- дал: ПРОИЗНАСЯ СЕ ЧРЕЗ УДРЯНЕ ВЪРХА НА ЕЗИКА В
СРЕДАТА НА ПРЕДНИТЕ ГОРНИ ЗЪБИ. ИЗГОВАРЯ СЕ
ТЪНКО, ЯСНО И ТВЪРДО.
- зал: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ ИЗНАСЯНЕ ВЪРХА НА
ЕЗИКА МАЛКО ПО-НАПРЕД ОТ ВЪРХОВЕТЕ НА
ПРЕДНИТЕ ГОРНИ ЗЪБИ.
- ра: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ УДРЯНЕ МЯСТОТО
МАЛКО ЗАД ВЪРХА НА ЕЗИКА В ОСНОВАТА НА

ПРЕДНИТЕ ГОРНИ ЗЪБИ. ИЗГОВАРЯ СЕ СПОРЕД МЕСТОРАЗПОЛОЖЕНИЕТО СИ, ПОНЯКОГА ТЪНКО, ПОНЯКОГА ДЕБЕЛО, ЯСНО И ТВЪРДО.

зѐ: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ ДОПИРАНЕ ВЪРХА НА ЕЗИКА ВЪВ ВЪРХОВЕТЕ НА ПРЕДНИТЕ ЗЪБИ. ИЗГОВАРЯ СЕ ЯСНО, ТЪНКО И МЕКО.

син: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ ПРИЛЕПВАНЕ ВЪРХА НА ЕЗИКА БЛИЗО ДО ВЪРХОВЕТЕ НА ДОЛНИТЕ ДВА ЗЪБА. ИЗГОВАРЯ СЕ СКРИТО И МЕКО.

шин: ПРОИЗНАСЯ СЕ ЧРЕЗ ДОПИРАНЕ НЕБЦЕТО СЪС СРЕДАТА НА ЕЗИКА. ИЗГОВАРЯ СЕ СКРИТО, ТЪНКО И МЕКО.

сад: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ ВЪРХА НА ЕЗИКА В СРЕДАТА НА ПРЕДНИТЕ ЗЪБИ. ИЗГОВАРЯ СЕ СКРИТО, МЕКО И ДЕБЕЛО.

дад: ПРОИЗНАСЯ СЕ ЧРЕЗ УДРЯНЕ СТРАНИЧНАТА ЧАСТ НА ЕЗИКА В ЛЕВИТЕ ИЛИ ДЕСНИ ГОРНИ СТРАНИЧНИ ЗЪБИ. ИЗГОВАРЯ СЕ ДЕБЕЛО, МЕКО И ЯСНО.

та: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ УДРЯНЕ ВЪРХА НА ЕЗИКА В ГОРНИТЕ ЗЪБИ БЛИЗКО ДО ВЕНЦИТЕ. ИЗГОВАРЯ СЕ ДЕБЕЛО, ТВЪРДО И ЯСНО.

за: ПРОИЗНАСЯ СЕ ЧРЕЗ ИЗДАВАНЕ ВЪРХА НА ЕЗИКА МАЛКО ПО-НАПРЕД ОТ ВЪРХОВЕТЕ НА ПРЕДНИТЕ ГОРНИ ЗЪБИ. ИЗГОВАРЯ СЕ МЕКО, ДЕБЕЛО И ЯСНО.

айн: ПРОИЗНАСЯ СЕ В СРЕДАТА НА ГЪРЛОТО С ЛЕКО ПРИСВИВАНЕ. ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО И ЯСНО.

гайн: ПРОИЗНАСЯ СЕ В НАЧАЛОТО НА ГЪРЛОТО. ИЗГОВАРЯ СЕ МЕКО, ЯСНО И ДЕБЕЛО.

фа: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ ВЪРХОВЕТЕ НА

ПРЕДНИТЕ ГОРНИ ЗЪБИ, ОТ ВЪТРЕШНОСТТА НА ДОЛНАТА УСТНА. ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО, МЕКО И СКРИТО.

каф: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ УДРЯНЕ КРАЯ НА ЕЗИКА В НЕБЦЕТО. ИЗГОВАРЯ СЕ ТВЪРДО, ЯСНО И ДЕБЕЛО.

кеф: ПРОИЗНАСЯ СЕ ОТ МЯСТОТО МАЛКО ПО-НАПРЕД ОТ КАФА. ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО, СКРИТО И ТВЪРДО.

лям: ПРОИЗНАСЯ СЕ ЧРЕЗ УДРЯНЕ ВЪРХА НА ЕЗИКА В НЕБЦЕТО. ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО И ЯСНО.

мим: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ ЛЕКОТО УДРЯНЕ ВЪТРЕШНОСТИТЕ НА УСТНИТЕ. ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО И ЯСНО.

нун: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ ВЪРХА НА ЕЗИКА ОТ НЕБЦЕТО БЛИЗКО ДО ВЕНЦИТЕ НА ПРЕДНИТЕ ГОРНИ ЗЪБИ. ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО И ЯСНО.

уау: ПРОИЗНАСЯ СЕ ЧРЕЗ ИЗДАВАНЕ УСТНИТЕ НАПРЕД, БЕЗ ДА СЕ ДОПИРАТ. ИЗГОВАРЯ СЕ МЕКО И ЯСНО.

хе: ПРОИЗНАСЯ СЕ В КРАЯ НА ГЪРЛОТО В СЪЕДИНЕНИЕ С ГЪРДИТЕ (ПРЕДИ ХАМЗА). ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО, СКРИТО И МЕКО.

йа: ПРОИЗНАСЯ СЕ ПОСРЕДСТВОМ УДРЯНЕ СРЕДАТА НА ЕЗИКА В НЕБЦЕТО. ИЗГОВАРЯ СЕ ТЪНКО, ЯСНО И МЕКО.

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ ПО ТАДЖУИД

СЪОБРАЗНО ЧЕТЕНЕТО „АСИМ“?

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى جَزِيلِ نِعَمَائِهِ وَأَشْكُرُهُ شُكْرَ الْمُعْتَرِفِ بِنِعَمِهِ وَالْآيَةِ
وَأُصَلِّي وَأُسَلِّمُ عَلَى صَفْوَةِ أَنْبِيَائِهِ، وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَأُولِيَائِهِ

В: Какво значи таджуид?

О: Таджуид означава добрата направа, разкрасяването на нещо, като термин таджуид означава: Правилно произнасяне на буквите от Свещения Коран, като им се придават стойностите за гласност, съгласност, твърдост, мекота и всички останали качества.

В: Какво значи Мадд?

О: Мадд означава удължаване. Изразено чрез езика на таджуида означава удължаване посредством буква мадд (харф мадд).

В: Колко и кои са буквите предизвикващи удължаване?

О: Буквите предизвикващи удължаване (харф мадд) са три: ا ي ا

съответно алиф, йа и уау.

В: Кой знак се назовава алиф?

О: Алиф се нарича този знак (ا) без обозначение (без огласовка).

В: Що е обозначение за гласна?

О: Обозначение се казва на юстюн, есире и утре съответно „а“, „у“, и „и“.

В: Винаги ли алиф, уау и йа са букви предизвикващи удължаване?

О: Не.

В: Щом като е така, кога те стават харфи мадд (букви предизвикващи удължаване)?

О: Алиф става харф мадд когато буквата преди него е огласована с юстюн.

Пример:

قَالَ صَارَ زَادَ

В: Кога уау става харфи мадд?

О: Уау става харфи мадд когато е сакин и буквата преди него е огласована с утре.

В: Какво означава „САКИН“?

О: Сакин означава буква без обозначение.

Пример:

أَعُوذُ . تَقُولُ ، تَكُونُ

В: Кога „йа“ става харф мадд?

О: „ЙА“ става харф мадд когато е сакин и буквата преди него е огласована с есире.

Пример:

يُصِيبُ تَلِيْتُ أَطِيعُ

В: Кои са причините за удължаване?

О: Причините за удължаване са две: „хамза“ и „сукун“.

В: Що е сукун?

О: Сукун показва липсата на обозначение върху дадена буква, която е с джазм или шадда.

В: Що е хамза?

О: Хамза се нарича алиф с огласовка, на някои места е в този вид (اَ), а на други в този (ؤ)

МАДД-ТАБИИ (Естествено удължаване)

В: Кога имаме мадд-табии?

О: Мадд-табии или естествено удължаване имаме тогава когато има в наличност някоя от буквите (алиф, уау или йа) наречени харфи мадд и след тях не следва „хамза“ или „сукун“.

Пример:

وَلَا تَقُولُوا. وَإِذَا قِيلَ. وَلَا تَقْسِدُوا

В: Колко се удължава мадд-табии?

О: Мадд-табии се удължава един алиф.

В: Какво означава удължение един алиф?

О: Удължение един алиф представлява удължение равняващо се на времето необходимо за изговаряне на „алиф“ или за вдигане на един пръст.

МАДД-МУТТАСИЛ (Съединено удължение)

В: Кога имаме мадд-муттасил?

О: Мадд-муттасил имаме тогава когато след харф мадд в една и съща дума след харфи мадд следва „хамза“.

Пример:

أُولَئِكَ، شِفَاءً، مَلَائِكَةٌ

В: Колко се удължава мадд-муттасил?

О: Удължава се най-малко два, най-много четири алифа.

В: Какво е решението за удължаването на мадд-муттасил?

О: Поради това, че има единодушие от всички имами по четенето е задължение (уаджиб) да се удължава повече от един алиф. Нито един имам не го е удължавал по-малко от два алифа. Някой са го удължавали два, други три, някои четири, а други и пет алифа. Поради това, че тази книга е изготвена съобразно четенето „АСЪМ“, то стойностите за удължаване са съобразени с този метод.

МАДД-МУНФАСИЛ (Разединено удължение)

В: Кога имаме мадд-мунфасил?

О: Мадд-мунфасил имаме тогава когато след харф мадд има дума започваща с хамза.

Пример:

إِنِّي أَخَافُ، وَمَا أَمَنَ، لَوْلَا أَنْزَلْ

В: Колко се удължава мадд-мунфасил?

О: Удължава се най-много четири, най-малко един алиф.

В: Какво е решението за удължаване на мадд-мунфасил?

О: Поради различието в становищата на имамите той е допустим (джаиз), значи не е непременно условие удължаването му повече от един алиф. Може да се удължи и един алиф. Някои от имамите са казали, че е каср и са го удължавали един алиф, други са го нарекли мадд и са го удължавали два алифа, трети са го удължавали три алифа, има други, които са го удължавали четири алифа, а някои даже и пет.

В: Какво е „КАСР“?

О: В науката за таджуид каср означава удължение един алиф.

В: Какво е мадд?

О: В науката за тажуид „мадд“ означава удължение повече от един алиф.

В: Има ли някакъв практичен метод за различаване на „мад-мунфасил“ от „мадд-муттасил“?

О: Да, има. Ако се спре на буквата, която се удължава и „хамза“

се чете, значи са в една и съща дума, което от своя страна означава, че е мад-муттасил.

Пример:

رُحَمَاءُ، مِنَ السَّمَاءِ، مَنْ تَشَاءُ

В: Съществува ли друг начин за различаване на тези два раздяла?

О: Да, съществува. Ако „хамза“ след буква мадд е от този вид (۶) това е мадд-муттасил, а ако е във вид на дълъг алиф е мадд-мунфасил, както се вижда от горепоказаните примери.

В: Има ли места в Свещеният Коран, където това правило не се спазва?

О: Да, има. В няколко думи, въпреки, че е мадд-муттасил, хамза е във вид на дълъг алиф.

Пример:

أَنْ تَبَوَّأَ السَّوَاءِ

На други места, въпреки, че е мадд-мунфасил хамзата не е във вид на дълъг алиф.

Пример:

هَؤُلَاءِ، قَالُوا إِذَا

МАДД-ЛЯЗИМ (Необходимо удължаване)

В: Кога съществува „мадд-лязим“?

О: Мад-лязим има тогава, когато в една и съща дума¹ след харф мадд се намира сукун-лязим (джазм или шадда).

В: Какво означава „сукун-лязим“?

О: Сукун-лязим означава сукун, който не се променя нито при

(1) Когато харф мадд и следващите след него джазм или шадда не са в една и съща дума, няма мадд-лязим.

Пример:

فِي الدُّنْيَا

В думите, в които има хамза от вида на този алиф (ا), както е в следния случай, дори привидно да дава вид, че харф мадд и сукун лязим са в различни думи, в действителност те са в една и съща, което се вижда от действителния вид на този пример:

الآن

ءالآن

В първия случай хамза е въпросителна частица, а във втория пример се вижда истинския вид на думата. При това положение, когато две хамза застанат една до друга, по правило втората се превръща в алиф и става харф мадд. Когато след този харф мадд следва сукун лязим, се получава мадд лязим. Ако се обърне внимание ще се разбере, че хамза превърнала се в алиф като харф мадд и сукуна, който следва (в случая шадда) са в една и съща дума.

спиране, нито при преминаване.

Пример:

وَمَامِنْ دَابَّةٍ وَالصَّافَاتِ الْآنَ

В: Колко се удължава мадд-лязим?

О: Удължава се най-малко три и най-много четири алифа.

В: На колко групи се разделя мадд-лязим?

О: Като дума и буква се разделя на две и като джазм и шадда на още две, общо на четири групи.

1) Дума мусаккал (тежка дума - с шадда), като:

وَالضَّالِّينَ

2) Дума мухаффафа (олекотена дума - с джазм), като:

الْآنَ

3) Буква мусаккала (с шадда), като „лям“ на:

الْمَصْرَ

4) Буква мухаффафа (с джазм), като „мим“ и „сад“ на:

الْمَصْرَ

В: Каква е причината, за да бъдат дадени такива наименования?

О: Тези, които са с шадда са по-тежки за произнасяне от тези, които са с джазм и от там носят названието си олекотени и тежки.

В: Какво е решението за удължаване на мадд-лязим?

О: Поради единогласието на всички имами удължението му е

задължително (уаджиб). Някои имами са го удължавали три, други четири, а някои пет алифа.

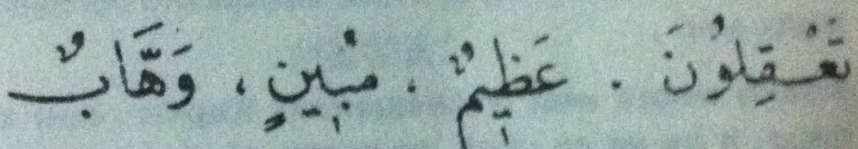
МАДД АРИД (Удължаване при спиране)

В: Кога имаме мадд арид?

О: Мадд арид има тогава когато след харф мадд се намира сукун арид.

В: Какво означава „сукун арид“?

О: „Сукун арид“ означава буква, която при спиране е сукун (без харака), а при преминаване е с харака. С други думи сукун арид означава харака (обозначение), което при спиране се губи.

Пример:

В: Какво става когато на тези думи не се спира?

О: Когато на тях се спре е „мадд арид“, а когато на тях не се спре не е мадд арид а последната буква се чете съобразно обозначението. При това положение буквата преди него става мадд таби и се удължава само един алиф.

В: Колко се удължава мадд арид?

О: Удължава се най-малко един а най-много четири алифа.

В: Какво е решението за удължаване на мадд арид?

О: Поради различието в гледищата на имамите по четенето той е допустим (джаиз).

Значи не е задължително удължаването му повече от един алиф. Едни от имамите са го удължавали един, други два и така до пет алифа.

МАДД-ЛИН (Меко удължаване)

В: Кога имаме мадд-лин?

О: Мадд-лин имаме тогава, когато след буква лин има сукун (буква без харака).

В: Кои са буквите лин?

О: Харфи лин са два; „йа“ и „уау“, когато са в средата на думата и буквата преди тях е на юстюн. (огласована с гласна а).

Пример: وَالصَّيْفِ بِالْبَيْتِ مِنْ خَوْفٍ وَلَا نَوْمٍ

В: Какво става когато не се спира на тези думи?

О: Когато на тях се спре става „мадд-лин“, когато пък не се спре, а се премине, четенето става съобразно обозначението и не е мадд-лин.

В: Колко места има в Свещеният Коран, при които и да се спре, и да не се спре, се казва, че е „мадд-лин“?

О: На две места كَيْفَ وَحَمَّ عَسَقَ тъй като сукуните на айна са сукун лязим.

В: Колко се удължава „мадд-лин“?

О: С изключение на горе посочените два примера навсякъде в Свещеният Коран се удължава най-малко един и най-много четири алифа.

ТАНУИН И НУН САКИН

В: Какво означава „тануин“?

О: Тануин означава „нунация“ - т.е. огласоване, приемане звука на нун. Това название се дава на двоен юстюн, двойно есире и двойно утре.

В: Какво значи нун сакин?

О: Означава нун без харака - без огласовка.

Пример за тануин: (دَائِمًا) (دَائِمِينَ) (أَيْدَا) (أَيْدَيْنِ)

ИХФА

В: Какво е „ихфа“?

О: Ихфа представлява изкарването на звука през носа, без да се прави нито „идгам“, нито „изхар“ и без шадда.

В: Какво е „изхар“?

О: Изхар представлява четенето на буквите поотделно (една по една).

В: Какво е „идгам“?

О: Идгам е преминаването на едната от две букви в другата.

В: Какво е гунна?

О: Гунна се нарича звука идващ от носната кухина.

В: След това обяснение ще може ли още веднъж за по-добро разбиране да обясните що е ихфа?

О: Ихфа представлява изкарване на звука през носната кухина, преди буквите да са отделени напълно една от друга или пък са преминали една в друга, но без да представлява удвояване (шадда).

В: Кога имаме „ихфа“?

О: Ихфа имаме тогава когато след тануин или нун сакин следва една от следните букви:

ت ث ج د ذ ز س ش ص ض ط ظ ف ق ك

Пример за ихфа:

عَنْ صَلَاتِهِمْ، مِنْ ذِكْرِ، قَوْلًا ثَقِيلًا، هَجْرًا جَمِيلًا

В: Колко се удължава „ихфа“?

О: Удължава се най-много колкото времетраенето необходимо за изговаряне на две букви.

ИЗХАР

В: Какво значи „изхар“?

О: Отделянето на две букви една от друга при четене, поради различията им в произношенията и качествата, се нарича „изхар“.

В: Кога става изхар?

О: Изхар става тогава когато след „тануин“ или „нун сакин“ следва

една от следните шест букви: ا ح خ ع غ ه

Пример:

مِنْ أَمْنٍ، رِزْقًا حَسَنًا، أَجْرًا عَظِيمًا

ИКЛЯБ

В: Какво значи „икляб“?

О: Когато след тануин или нун сакин следва буквата „ба“ тануин и нун сакин изцяло преминават в „мим“, правенето на „ихфа“ при това положение, посредством звук идващ от носната кухина се нарича „икляб“.

В: Кога става „икляб“?

О: Икляб се получава тогава, когато след тануин или нун сакин следва „ба“.

Пример:

خَيْرًا بَصِيرًا (خَيْرٌ مُبْصِرًا) مِنْ بَعْدِ (مِمْبَعْدِ)

سَابِقُ الْخَيْرَاتِ (سَابِقُ مُبَالِخَيْرَاتٍ) مِنْ بَقْلَاهَا (مِمْبَقْلَاهَا)

В: Колко се удължава при „икляб“?

- О: Удължава се най-много колкото времетраенето необходимо за изговаряне на две букви.

ИДГАМ

В: Какво значи „идгам“?

- О: Преминаването една в друга на две еднакви или еднакви по род или близки по местопроизношение или качества букви, при което първата преминава във втората, която пък се чете като с шадда, се нарича „идгам“.

ИДГАМ МААЛ ГУННА

В: Какво значи идгам маал гунна?

- О: Означава идгам с гунна т.е. гласа се изкарва през носната кухина и четенето става както с шадда.

В: Кога става идгам с гунна?

- О: Идгам маал гунна става тогава, когато бивайки в различни думи, след тануин или нуун сакин следва една от следните букви:

(يُنُوْ)

Пример:

خَيْرَآيَرُهُ (خَيْرَيْرُهُ) مِنْ نُوْرٍ (مِنْوَرٍ)
خَيْرَمَرَدَا (خَيْرَمَرَدَا) مِنْ وَاقٍ (مِوَاقٍ)

В: Какво става когато нун сакин и „уау“ или „йа“ се намират в една дума?

О: При това положение става „изхар“. Значи не се прави идгам, нито пък гласът минава през носната кухина, а буквите се четат поотделно.

Пример:

بَنِيَانٌ، قَوَانٌ، ضَوَانٌ

В: Колко се удължават идгамите?

О: Всички идгами се удължават колкото ихфа - най-много, колкото времетраенето за изговаряне на две букви.

ИДГАМ БИЛЯ ГУННА

В: Какво значи идгам бия гунна?

О: Означава идгам буз гунна т.е. четенето става както с шадда без гласът да преминава през носната кухина.

В: Кога става „идгам без гунна“?

О: Идгам без гунна е тогава когато след тануин или нун сакин следва „ЛЯМ“ или „Р“.

Пример: زَيْنَةٌ لَهَا (زَيْنَةٌ لَهَا) مِنْ لَدُنْكَ (مِلْدُنْكَ)
مِنْ رَيْبِهِمْ (مَرْيَبِهِمْ)

ИДГАМ МИСЛАЙН

В: Какво значи „идгам мислайн“?

О: Означава идгам на букви с еднакво местопроизношение и качества т.е. на две еднакви букви.

В: Кога става идгам мислайн?

О: Идгам мислайн става тогава когато се срещнат една до друга две еднакви букви от които първата да е сакин, а втората с харака (огласовка) т.е. четенето става както с шадда.

Пример: **فَمَارَبَحْتَ بِنَجَارَتِهِمْ (فَمَارَبَحْتَ بِنَجَارَتِهِمْ) أَوْ أَوْضَرُوا (أَوْ أَوْضَرُوا)**

В: Идгам мислайн с гунна ли се прави или без гунна?

О: С изключение на „МИМ“ и „НУН“ при всички останали букви е без гунна.

В: Какво става когато след нун сакин следва нун с обозначение?

О: При това положение се получава и „идгам мислайн“ и „идгам маал гунна“.

Пример: **مِنْ نَارٍ (مِنَارٍ) وَمِنْ نَفْسِهِ (وَمَنْعِهِ)**

В: Какво става когато след мим сакин следва мим с обозначение.

О: Мим сакин има три положения:

1) Когато след мим сакин следва мим с огласовка става „идгам мислайн“

Пример: عَلَيْهِمْ مُّؤَصَّدَةٌ (عَلَيْهِمْ مُّؤَصَّدَةٌ) لَهُمْ مَغْفِرَةٌ (لَهُمْ مَغْفِرَةٌ)

2) Когато след мим сакин следва „ба“ става „ихфа“.

Пример: اِزْرَبْهُمْ بِهِمْ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا

3) Когато след мим сакин следва друга буква освен „МИМ“ или „БА“ става „изхар“.

Пример: هُمْ فِيهِ، لَكُمْ دِينُكُمْ، وَزِدْنَاهُمْ هُدًى

ИДГАМ МУТАДЖАНИСАЙН

В: Какво означава „идгам мутасжнисайн“?

О: Означава идгам на две букви с еднакво местопроизношение и различни качества.

В: Кога става идгам мутаджанисайн?

О: Идгам мутаджанисайн става тогава когато се срещнат две букви с едно и също местопроизношение и различни качества, от които първата да е сакин, а втората с харака (огласовка).

В: На колко групи се разделя „идгам мутасжнисайн“?

О: От гледна точка на местопроизношението на буквите се разделя на три групи:

1) Групата на ط د ت

Пример:

لَنْ يَسُطَلَ (لَمْ يَسْتَ) وَقَالَ طَائِفَةٌ (وَقَالَ طَائِفَةٌ)

2) Групата на ظ ذ ث

Пример: أَتَقَلَّدَ دَعَا اللَّهَ (أَتَقَلَّدَ دَعَا اللَّهَ) إِذْ ظَلَمُوا (إِظْلَمُوا)
يَلْمِهُ ذَلِكَ (يَلْمِهُ ذَلِكَ)

3) Групата на

م ب

Пример:

يَا بَنِي آدَمَ (يَا بَنِي آدَمَ)

В: При другите букви с еднакво местопроизношение и с различни качества, става ли идгам мутаджанисайн?

О: Въпреки, че и те се обвързват от правилото, при тях не се получава идгам мутаджанисайн. Например местопроизношението на „ХА“ и „АЙН“ е еднакво, но се четат без идгам:

فَأَصْفَحْ عَنْهُمْ

ИДГАМ МУТАКАРИБАЙН

В: Какво значи „идгам мутикарибайн“?

О: Означава идгам на букви с близко местопроизношение.

В: Кога става идгам мутакарибайн?

Пример:

لَنْ يَسْطَرَ (لَمْ يَسْتَ) وَقَالَ طَائِفَةٌ (وَقَالَ طَائِفَةٌ)

2) Групата на ظ ذ ث

Пример: أَثَقَلْتَ دَعَا اللَّهَ (أَثَقَلْتَ دَعَا اللَّهَ) إِذْ ظَلَمُوا (إِذْ ظَلَمُوا)
يَلْمِثُ ذَلِكَ (يَلْمِثُ ذَلِكَ)

3) Групата на

م ب

Пример:

يَا بَنِي آدَمُ (يَا بَنِي آدَمُ)

В: При другите букви с еднакво местопроизношение и с различни качества, става ли идгам мутаджанисайн?

О: Въпреки, че и те се обвързват от правилото, при тях не се получава идгам мутаджанисайн. Например местопроизношението на „ХА“ и „АЙН“ е еднакво, но се четат без идгам:

فَاَصْفَحْ عَنْهُمْ

ИДГАМ МУТАКАРИБАЙН

В: Какво значи „идгам мутикарибайн“?

О: Означава идгам на букви с близко местопроизношение.

В: Кога става идгам мутакарибайн?

О: Идгам мутакарибайн става тогава, когато се срещнат букви с близко местопроизношение или качество от които първата да е сакин, а втората с обозначение.

В: На колко групи се разделя идгам мутакарибайн?

О: От гледна точка на местопроизношението се разделя на две групи.

1) Групата на ل ر

قُلُوبٌ (قُتِرَتْ) بِزَرْقَةٍ (بَرْقَةٍ) اللَّهُ

2) Групата на ق ك

أَلَمْ تَخْلُقْكُمْ (أَلَمْ تَخْلُقْكُمْ)

В: Другите букви близки по местопроизношение и качества при това положение стават ли идгам мутакарибайн?

О: Колкото и да попадат под това правило те не стават идгам мутакарибайн. Например местопроизношенията на „ЛЯМ“, „НУН“ са близки, но както е и в следния случай, не се прави идгам قُلُوبٌ

ИДГАМ ШАМСИЙЯ

В: Какво значи „идгам шамсийя“?

О: Означава слънчев идгам.

В: По каква причина се нарича така?

О: Понеже идгама на „ЛЯМ“ в „ЛЯМ-ТАРИФ“ (ال), когато срещне

слънчевите букви „шамсийя“ не се четe, което е оприличено на звездите, които се губят при появата на слънцето. Така и този „ЛЯМ“ при среща със слънчевите букви „шамсийя“ се губи - не се четe.

В: Кога става идгам шамсийя?

О: Идгам шамсийя става тогава когато след „ЛЯМ-ТАРИФ“ (اَل) следва една от по-долу изброените четиринадесет букви. При това положение буквата „ЛЯМ“ не се четe а на нейно място, като с шадда се четe предната буква на думата.

Слънчевите букви шамсийя:

ت ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن

В: Идгам шамсийя с гунна ли се прави или без гунна?

О: При „НУН“ с гунна, а при останалите без гунна.

Пример за идгам шамсия:

وَالَّتَيْنِ حُسْنُ الثَّوَابِ وَالشَّمْسِ

ИЗХАР КАМАРИЙЯ?

В: Какво значи „изхар камарийя“?

О: Означава лунен изхар.

В: Защо е използвано наименованието лунен изхар?

О: Защото когато „ЛЯМ-ТАРИФ“ (اَل) се намира заедно с лунните букви камарийя, се четe, което е оприличено на луната и

звездите около нея, тъй като те се виждат около луната.

В: Кога става изхар камярийя?

О: Когато след определителния член „ЛЯМ-ТАРИФ“ (اَل) се намира една от долу посочените букви, при което „ЛЯМ“ се чете.

Буквите на изхар камарийя:

ا ب ج ح خ ع غ ف ق ك م و ه ي

Пример: مِنَ الْأَحْزَابِ ، هُمُ الْخَاسِرُونَ ، وَالْمُهْدَى

КАЛЬКАЛЕ

В: Какво значи „калькале“?

О: Издаването на рязък звук вследствие разтърсване местопроизношението на буквата, се нарича „калькале“.

В: Кои се буквите „калькале“?

О: Буквите калькале са قُطْبُ جَدٍ

В: Кога става „калькале“?

О: Калькале става тогава когато някоя от петте букви се намира в средата или края на думата и е „сакин“.

Пример: يَدْخُلُونَ ، وَلَا رَطْبٍ ، أَنْبُ ، تَجْرِي ، شِقَاقِي

ПОЛОЖЕНИЯТА НА БУКВАТА „P“

В: При кои положения буквата „P“ се чете дебело?

О: При следните пет положения „P“ се чете дебело:

1) Когато обозначението на „P“ е юстюн.

Пример: رَحْمَةٌ، رَوَائِي، تَضَرُّ اللَّهُ، نَارٌ حَامِيَةٌ

2) Когато „P“ е сакин, а буквата преди нея е на юстюн или утре.

Пример: قَرْنَا، ضَرْبًا، قُرَانًا، بُرْهَانًا

3) Когато „P“ е сакин и буквата преди нея е сакин и обозначението на тази буква преди нея е юстюн или утре.

Пример: بِالصَّبْرِ مَطْلَعِ الْفَجْرِ لَفِي خُسْرِ مَعَ الْعُسْرِ

4) Когато „P“ е сакин и след нея следва една от следните букви,

които се наричат „истиля“ خُصَّ ضَغْطٌ قِطْ

Пример: رَضَادًا، قِرْطَابٍ، فِرْقَةٍ

5) Когато преди сакин „P“ се намира свързваща хамза.

Пример: اِرْجِي لِمَزَاتِقِ

В: При кои положения „P“ се чете тънко?

О: При следните четири положения „P“ се чете тънко.

1) Когато обозначението на „P“ е есире.

Пример: **تَجْرِي ، مِنَ الْغَابِرِينَ**

2) Когато „P“ е сакин и буквата преди нея е с есире.

Пример: **وَاسْتَقْبِرْ ، وَاصْبِرْ**

3) Когато „P“ е сакин, а буквата преди нея е сакин и обозначението на буквата преди тази буква е есире.

Пример: **أَهْلَ الذِّكْرِ ، يَكْرِ ، أَصْحَابُ الْمَجْهِدِ**

4) Когато „P“ е сакин, а преди нея от буквите лин се намира „IA“.

Пример: **خَيْرٌ ، سَيْرٌ**

В: Кога „P“ може да се чете и тънко и дебело?

О: Когато „P“ е сакин и буквата преди нея е на есире, а буквата след „P“ е буква „истия“. При това положение „P“ може да се чете и тънко и дебело. Такъв случай в Свещеният Коран има

само на едно място, в думата

كُلُّ فَرْقٍ

ЛЯФЗИТУЛЛАХ

В: Какво означава „ляфзитуллах“?

О: Ляфзитуллах е изговарянето на думата „АЛЛАХ“

В: Как се чете думата "АЛЛАХ"?

О: Ако се чете заедно с хамза уасъл пред нея, буквата „ЛЯМ“ в тази дума се чете дебело. Ако обаче не се чете с тази хамза, а с буквата преди него „ЛЯМ“ се чете тънко т.е. когато буквата преди него е на есире. Когато тази буква е с обозначение „юстюн“ или „утре“, „ЛЯМ“ се чете дебело.

Пример: 1) Тънко

يَا اللَّهُ إِلَهَ

2) Дебело

وَاللَّهُ، تَاللَّهُ، نَصْرُ اللَّهِ

ДАМИР

В: Какво значи „дамир“?

О: Дамир се казва на местоимението „ХЕ“ показващо дадено име, но не представляващо част от думата.

В: Как се чете „дамир“?

О: Дамира, на който няма да се спре и буквата преди него е обозначена се удължава един алиф.

Пример:

إِنَّهُ، بِهِ، وَلَهُ، عِنْدَهُ

Когато след дамир има хамза може да се удължава от един до четири алифа.

Пример:

مِنْ عَلَيْهِ إِلَّا، وَلَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ

В: Навсякъде ли е валидно това правило?

О: Само на едно място в Священный Коран, в главата „ФУРКАН“

فِي مَهَان

прави изключение т.е. обратно на правилото

„ХЕ“ се удължава.

В: Как се чете „ХЕ“, което е част от думата?

О: Когато „ХЕ“ е част от думата, не представлява дамир и не се удължава.

Пример:

لَزَيْنَةٍ وَمَانِقَةٍ

В: Как се чете дамир, когато буквата преди него е сакин?

О: Чете се без удължаване.

Пример:

عَلَيْهِ، فِيهِ، مِنْهُ، نَذِقُهُ، وَسُقْنَاهُ

САКТА

В: Какво значи сакта?

О: Прекъсването на гласа, без прекъсване на поетия дъх се нарича сакта.

В: Какво значи „уакф“ (спиране)?

О: Едновременно спиране и на гласа и на поетия дъх.

В: Как се прави сакта?

О: При четенето на Свещения Коран, когато се срещне място, където трябва да се направи сакта, даваме вид, че спираме като прекъсваме звука и след кратка пауза продължаваме със същия дъх.

В: Според четенето „АСЪМ“ на колко места в Свещения Коран се прави сакта?

О: Според четенето „АСЪМ“ сакта се прави на четири места:

1) В главата „КАХФ“ -

عَوَجَّارٍ قَبِيًّا

2) В главата „ЯСИН“ -

مِنْ مَرْقَدَاتٍ هَذَا

3) В главата „КИЯМА“ -

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ

4) В главата „МУТАФИФИН“ -

كَلَّا بَلْ رَانَ

В: Прави ли се сакта на друго място в Свещения Коран?

О: Сакта в Свещения Коран се прави още на седем места:

1) لَزَيْتَنَةٍ , 2) وَأَقْتَدِهْ , 3) كَابِيَةٍ , 4) حَسَابِيَةٍ , 5) مَالِيَةٍ , 6) مَاهِيَةٍ , 7) سُلْطَانِيَةٍ

В тези думи понеже сукуните на „ХЕ“ са сукун лязим, когато на тях се спира, според четенето „АСЪМ“ е позволено да се прави сакта.

**Спонсор на изданието са мюсюлманите от
с. Сърница, кв. Петелци**

Набор и предпечатна подготовка: ЛаконПРЕС
Отпечатано в печатницата на Издателска къща „Иван
Вазов“

Благотворителна фондация
„ИРШАД“
София - 1994 г.
тел./факс 47-63-19

جمعية الارشاد الخيرية